

Briuselis, 2024 m. lapkričio 29 d.
(OR. en)

16128/24

ESPACE 108	TELECOM 357
RECH 516	MI 976
COMPET 1154	ENER 574
IND 534	EMPL 589
EU-GNSS 26	CSC 686
TRANS 511	CSCGNSS 13
AVIATION 161	CSDP/PSDC 835
MAR 209	CFSP/PESC 1686

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

data: 2024 m. lapkričio 29 d.

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 15017/24 + COR 1

Dalykas: Europos Sąjungos kosmoso programos tarpinis vertinimas
– Tarybos išvados (patvirtintos 2024 m. lapkričio 29 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos 2024 m. lapkričio 29 d įvykusiame 4063-ame Tarybos posėdyje patvirtintos Tarybos išvados dėl *Europos Sąjungos kosmoso programos tarpinio vertinimo*.

**TARYBOS IŠVADOS DĖL EUROPOS SAJUNGOS KOSMOSO PROGRAMOS TARPINIO
VERTINIMO**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA:

- A. Reglamentą (ES) 2021/696, kuriuo sudaroma ES kosmoso programa (toliau – Programa), kuria visa ES veikla kosminėje erdvėje sujungiama į vieną išsamią reglamentavimo sistemą;
- B. Tarybos išvadas dėl programos „Copernicus“ iki 2035 m.¹;
- C. Tarybos išvadas dėl ES kosmoso eismo valdymo požiūrio²;
- D. 2023 m. lapkričio 14 d. Tarybos išvadas dėl ES kosmoso strategijos saugumo ir gynybos srityje³;
- E. 2024 m. gegužės 23 d. Tarybos išvadas dėl Europos konkurencingumo stiprinimo pasitelkiant kosmoso sektorių⁴;
- F. 2024 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadų⁵ priede pateikiamą 2024–2029 m. strateginę darbotvarkę,

¹ Dok. 10070/22.

² Dok. 10071/22.

³ Dok. 14512/23.

⁴ Dok. 10142/24.

⁵ Dok. EUCO 15/24.

IVADAS

1. PALANKIAI VERTINA Europos Komisijos ataskaitą dėl ES kosmoso programos įgyvendinimo ir Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros (EUSPA) veiklos rezultatų – tarpinį vertinimą, numatytą Reglamento (ES) 2021/696 102 straipsnio 1 dalyje;
2. PRIPAŽIŠTA pažangą, padarytą nuo tada, kai 2021 m. buvo pradėtas Programos įgyvendinimas, visų pirma tai, kad vienoje bendroje reglamentavimo sistemoje buvo konsoliduota įvairi ES veikla kosminėje erdvėje, gerokai padidinant su kosmosu susijusių ES iniciatyvų nuoseklumą, veiksmingumą ir strateginį poveikį;
3. PALANKIAI VERTINA tai, kad sėkmingai įgyvendinami Programos pavyzdiniai komponentai – programa „Copernicus“ ir sistemos GALILEO bei EGNOS; jas įgyvendinant pagrindiniai joms nustatyti veiklos rezultatų rodikliai yra įvykdyti ir jomis nuosekliai teikiamos pažangiausios paslaugos, esminės įvairiems sektoriams visoje ES;
4. PRIPAŽIŠTA laiku padarytą pažangą įgyvendinant tokias naujas iniciatyvas kaip GOVSATCOM ir informuotumo apie padėtį kosmose (SSA) iniciatyva, kuriomis prisidedama prie ES strateginio savarankiškumo atviroje ekonomikoje ir jos atsparumo vis labiau perpildytoje ir konkuruojančioje kosmoso aplinkoje;
5. PAŽYMI, kad GOVSATCOM veiklos ir kosmoso meteorologinių reiškinių (SWE) bei SSA komponento „Arti Žemės praskriejantys objektai“ (NEO) veiklos etapas buvo pradėtas tik artėjant vertinimo laikotarpiui, kuris pagal reglamentą turėjo būti užbaigtas 2024 m. birželio 30 d., pabaigai, todėl kilo abejonių dėl galimybės atlikti patikimą šių komponentų vertinimą, visų pirma sąnaudų ir naudos analizę;
6. PRIPAŽIŠTA, kad, nepaisant sudėtingų pasaulinių aplinkybių, įskaitant geopolitinę įtampą, tiekimo grandinės sutrikimus ir COVID-19 pandemijos poveikį, buvo išlaikyta bendra sėkmingo Programos įgyvendinimo trajektorija ir į ją pradėta tinkamai integruoti naujus komponentus;

7. PALANKIAI VERTINA visų Programoje dalyvaujančių subjektų, įskaitant Europos Komisiją, EUSPA, Europos kosmoso agentūrą (EKA), kitus įgaliotuosius subjektus ir ES valstybes nares, pastangas užtikrinti nuolatinę Programos įgyvendinimo pažangą, akcentuojant glaudaus bendradarbiavimo svarbą siekiant jos tikslų;
8. su pasitenkinimu ATKREIPIA DĖMESĮ Į Programos indėlį įgyvendinant ES strateginius prioritetus, visų pirma remiant žaliajos ir skaitmeninės pertvarkų tikslus ir ES strateginį savarankiškumą bei atsparumą, integruojant ir stiprinant programos „Copernicus“ ir sistemų GALILEO ir EGNOS duomenis į ES politiką, pavyzdžiui, klimato, biologinės įvairovės ir vandenynų stebėsenos, transporto ar žemės ūkio politiką, taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad sėkmingai pradėta GOVSATCOM parengiamoji veikla;
9. PRIPAŽIŠTA, kad šie tarpiniai etapai įrodo stiprėjančią Programos brandą ir jos esminį vaidmenį propaguojant Sąjungą kaip pasaulinio masto veikėją kosmoso sektoriuje ir užtikrinant, kad ES ir toliau pirmautų kosmoso inovacijų ir pajėgumų srityje;

STRATEGINIAI TIKSLAI IR SOCIALINĖ BEI EKONOMINĖ NAUDA

10. PALANKIAI VERTINA Programos vaidmenį didinant ES atsparumą ir strateginį savarankiškumą atviroje ekonomikoje, taip pat jos indėlį mažinant priklausomybę nuo ne Europos kosmoso sistemų, užtikrinant, kad ES išliktų savarankiška tokiose ypatingos svarbos srityse kaip palydovinė navigacija, padėties nustatymas, laiko nustatymas ir Žemės stebėjimas, kartu išlaikant ES gebėjimą veikti nepriklausomai pasaulinėje arenoje, ir didėjančius pajėgumus SSA ir kosmoso stebėjimo ir sekimo (SST) srityse, ypač vis labiau konkuruojančioje ir konkurencingesnėje kosmoso aplinkoje;
11. AKCENTUOJA kai kurių kosmoso komponentų dvejojo naudojimo potencialą ir PRIPAŽIŠTA, kad, kai tikslinga, atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją ir Programos civilinį pobūdį, vertėtų atsižvelgti į vyriausybių poreikius ir reikalavimus;

12. PRIPAŽĮSTA, kad Programa suteikė postūmį kurti naujas rinkas ir galimybes įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms, skatinti mokslinius tyrimus, inovacijas ir technologinę plėtrą, kurti naujas verslo galimybes visoje ES, stiprinti ES kosmoso pramonę ir prisidėti prie kvalifikuotos darbo jėgos atnaujinimo, nes visa tai skatina platesnį Sąjungos ekonomikos augimą;
13. PRIPAŽĮSTA, kad įgyvendinamos Programos socialinė ir ekonominė nauda yra proporcinga visapusiškam pagal Programą sukurtų paslaugų ir duomenų realizavimui bei jų plataus masto naudojimui, ir PABRĖŽIA, kad svarbu kuo daugiau dėmesio skirti tam, kad Programos naudotojai kuo aktyviau įsisavintų visus jos komponentus laikydamiesi strateginio požiūrio ir įgyvendindami iniciatyvas tiek kosmoso, tiek ne kosmoso sektoriuose;

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

14. PRIPAŽĮSTA teigiamą komponento – programos „Copernicus“ – raidą, nes buvo viršyti šios programos veiklos rezultatų tikslai, be kita ko, susiję su duomenų ir paslaugų patikimumu ir tęstinumu, nepaisant sunkumų, su kuriais susidurta dėl trūkstamų palydovo „Sentinel-1 B“ duomenų. PRIPAŽĮSTA, kad programos „Copernicus“ duomenų ir paslaugų naudotojų skaičius toliau auga, o tai rodo, kad didėja teikiamos informacijos svarba ir naudingumas tenkinant jos naudotojų poreikius ir remiant ES politiką, visų pirma ES žaliąjį kursą;
15. PAŽYMI, kad dabartinė Programos kainodaros politika, visų pirma programos „Copernicus“ laisvų, visapusiškų ir atvirųjų duomenų politika, pasirodė esanti veiksminga remiant inovacijas ir platų duomenų naudojimą įvairiuose sektoriuose, tačiau ATKREIPIA DĖMESĮ į esamo dalijimosi duomenimis ir licencijavimo modelio apribojimus įsigyjant duomenis iš komercinių šaltinių;
16. ATKREIPIA DĖMESĮ į vertinimą, kaip būtų galima sukurti galimą naują ES Žemės stebėjimo vyriausybines paslaugas, kuri papildytų esamus bei planuojamus pajėgumus ir atlieptų nustatytus poreikius, įskaitant, kai tinkama, paramos saugumui ir gynybai didinimą;

17. PALANKIAI VERTINA bendrus GALILEO veiklos rezultatus ir naujų paslaugų, kaip antai didelio tikslumo paslaugos (HAS), gerokai padidinančios GALILEO tikslumą, deklaravimą, ir PALANKIAI VERTINA paslaugos valstybinėms institucijoms (PRS) ir atvirosios paslaugos navigacijos pranešimų atpažinimo (OSNMA) pirminį ištransliavimą laukiant paslaugos deklaravimo, siekiant suteikti esminės naudos tiek vyriausybiniam, tiek privačiajam sektoriams, įskaitant transporto, žemės ūkio, ekstremaliųjų situacijų valdymo, saugos, saugumo ir gynybos sektorius. Su susirūpinimu ATKREIPIA DĖMESĮ į dažnėjančius signalų imitavimo ir trikdymo atvejus;
18. APGAILESTAUJA, kad GALILEO atvirosios paslaugos visapusiškas operacinis pajėgumas (FOC) ir paslaugos valstybinėms institucijoms pradinis operacinis pajėgumas (IOC) dar nepasiektas – iš dalies dėl problemų, susijusių su paleidimo paslaugomis, AKCENTUOJA, kad tokios problemos kelia potencialią riziką GALILEO paslaugų tęstinumui ir kokybei, ir RAGINA toliau gerinti kokybės ir saugumo valdymą Programos kontekste; todėl PRIMYGTINAI RAGINA Komisiją teikti pirmenybę palydovų diegimui, reaguoti į iššūkius ir užtikrinti ilgalaikę GALILEO paslaugos veikimo techninę priežiūrą;
19. PRIPAŽIŠTA, kad nors EGNOS gerokai pagerino palydovinės navigacijos tikslumą ir patikimumą visoje Europoje, tebėra tam tikrų aprėpties spragų, RAGINA Komisiją šalinti šias aprėpties spragas ir užtikrinti nenutrūkstamas bei saugias operacijas EGNOS V3 diegimo metu ir pritaikyti EGNOS sistemą prie kitų pagrindinių naudotojų reikalavimų;
20. PALANKIAI VERTINA didelius kosmoso stebėjimo ir sekimo (SST) paslaugų pasiekimus pagal SSA komponentą, visų pirma intensyvėjantį valstybių narių dalyvavimą ir augantį registruotų organizacijų ir palydovų skaičių – tai atspindi Programos sėkmę didinant informuotumą apie padėtį kosmose ES ir skatinant pasaulinį esamų ir kuriamų kosmoso stebėjimo ir sekimo sistemų derinimą įvairiuose pasaulio regionuose;

21. PABRĖŽIA, kad reikia modernizuoti ir stiprinti ES kosmoso stebėjimo ir sekimo (SST) infrastruktūrą siekiant pagerinti jos galimybes stebėti ir sekti kosminius objektus ir šiukšles, todėl RAGINA Komisiją ir valstybes nares toliau stiprinti SST pajėgumus, kad būtų užtikrinta patikima ir atspari informuotumo apie padėtį kosmose sistema;
22. PABRĖŽIA, kad svarbu vykdyti nuolatinę kosmoso meteorologinių reiškinių paslaugos reikalavimų analizę pagal ES kosmoso reglamento 60 straipsnį. Be to, PRIPAŽIŠTA, kad Europos kosmoso agentūra (EKA) veiksmingai įgyvendina jai pavestas užduotis šioje srityje ir arti Žemės praskriejančių objektų (NEO) srityje;
23. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad šiuo metu yra vykdoma parengiamoji veikla, susijusi su paslaugos teikimu pagal GOVSATCOM iniciatyvą, įskaitant Centro infrastruktūros viešųjų pirkimų procesą, ir į pradinių vėlavimų mažinimą, įrodant galimą Programos pajėgumą teikti ypatingos svarbos saugias ryšių paslaugas, kurios yra gyvybiškai svarbios Sąjungos ir jos valstybių narių misijoms ir operacijoms, visų pirma saugai ir saugumui svarbioms misijoms;
24. PABRĖŽIA, GOVSATCOM komponento ir Sąjungos saugaus junglumo programos (IRIS2) papildomumą užtikrinant visapusišką, ekonomiškai efektyvų ir veiksmingą suderinimą su ES saugaus ryšio poreikiais, įskaitant pasaulinę aprėptį;

EUSPA

25. PALANKIAI VERTINA tai, kad Europos GNSS agentūra (GSA) buvo pertvarkyta į Europos Sąjungos kosmoso programos agentūrą (EUSPA) – tai reikšmingas žingsnis gerinant Programos valdyseną bei valdymą ir Programos bei jos komponentų operacinę sistemą. Kartu PRIPAŽIŠTA EUSPA pademonstruotą lankstumą imantis naujų užduočių ir prisitaikant prie naujų pareigų ir iššūkių;

26. PALANKIAI VERTINA bendrus EUSPA veiklos rezultatus valdant pagrindines ir jai pavestas užduotis pagal ES kosmoso programą ir palankiai vertina Agentūros pastangas, kurios padėjo užtikrinti veiksmingą paslaugų teikimą bei saugų kosmoso įrenginių valdymą, taip pat skatinti inovacijas ir įsisavinimą rinkoje ES kosmoso sektoriuje; PALANKIAI VERTINA tai, kad buvo užtikrintas Saugumo akreditavimo valdybos nepriklausomumas ir savarankiškumas;
27. PABRĖŽIA EUSPA, kaip ES kosmoso programos kosmoso saugumo stebėsenos struktūros, vaidmenį, PALANKIAI VERTINA Komisijos veiksmų planą, kuriuo siekiama sušvelninti dabartinius GALILEO saugumo stebėsenos sistemos ribotumus, ir AKCENTUOJA, kad reikia stiprinti ES palydovų sistemų operacinį saugumą, įskaitant pagrindinį EUSPA vaidmenį šiuo atžvilgiu;

ĮGYTA PATIRTIS IR PERSPEKTYVOS

28. PABRĖŽIA, kad reikia skubiai reaguoti į didėjančias grėsmes Kosmoso programos saugai ir atsparumui, atsižvelgiant į augančią riziką kibernetiniam saugumui, radijo dažnio trukdžius, saulės aktyvumą ir susidūrimų riziką; ir AKCENTUOJA, kad reikia imtis ryžtingų veiksmų siekiant užtikrinti ilgalaikį veiklos kosminėje erdvėje tvarumą;
29. PRIPAŽIŠTA, kad reikia mažinti ES kosmoso programos priklausomybę nuo trečiųjų valstybių; tai ypač svarbu tokiose ypatingos svarbos srityse kaip prieiga prie žaliavų, komponentų ir paslaugų, ir PALANKIAI VERTINA Ypatingos svarbos technologijų stebėjimo centro ir Ypatingos svarbos kosmoso technologijų klausimų jungtinės darbo grupės veiklą;
30. PRIPAŽIŠTA, kad reikia stiprinti savarankišką, saugią ir ekonomiškai efektyvią Sąjungos prieigą prie kosmoso, ATKREIPIA DĖMESĮ į Komisijos priemones, kuriomis siekiama užtikrinti alternatyvius paleidimo sprendimus su trečiųjų valstybių paslaugų teikėjais tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis, ir AKCENTUOJA, kad reikia skubiai ir toliau remti autonominių Europos paleidimo pajėgumų, skirtų prieigai prie kosmoso, pritaikymą, plėtojimą ir diegimą, atsižvelgiant į esminius Sąjungos saugumo interesus;

31. PRIMENA, kad toliau programuojant ES kosmoso programą reikia užtikrinti dabartinių operacinių komponentų, visų pirma programos „Copernicus“ ir sistemų GALILEO bei EGNOS, geresnį tęstinumą ir tolesnį plėtojimą;
32. RAGINA visus ES kosmoso programoje dalyvaujančius subjektus supaprastinti viešųjų pirkimų procesus ir į Programą toliau integruoti naujus kosmoso srities subjektus ir besiformuojančią kosmoso ekosistemą (įskaitant startuolius, naujus rinkos dalyvius ir MVI) ir PABRĖŽIA atvirų ir skaidrių viešųjų pirkimų procesų, kuriais remiamas diversifikuotos ir novatoriškos Europos kosmoso pramonės plėtojimas, svarbą, atsižvelgiant į tikslą skatinti Sąjungos strateginį savarankiškumą atviroje ekonomikoje, visų pirma kiek tai susiję su technologijomis visose pagrindinėse technologijose ir vertės grandinėse;
33. PRAŠO Komisijos remtis esamų kliūčių, trukdančių geriau rinkoje įsisavinti kosmoso duomenis ir paslaugas visuose ekonomikos sektoriuose, vertinimu⁶, nes šių kliūčių šalinimas yra itin svarbus veiksnys siekiant kuo labiau padidinti ES kosmoso programos socialinę ir ekonominę naudą ir užtikrinti, kad jos potencialas būtų visapusiškai išnaudotas visoje Sąjungoje, ir RAGINA Komisiją kartu su įgaliotaisiais subjektais, įskaitant EUSPA, ir dalyvaujant valstybėms narėms reaguoti į šiuos iššūkius laikantis į ateitį orientuoto strateginio požiūrio, kuriuo pabrėžiamas bendradarbiavimas, inovacijos ir prisitaikomumas, kas būtų įmanoma parengus ir priėmus paskirtį atitinkančią kosmoso duomenų strategiją;
34. PRAŠO Komisijos dar labiau stiprinti Sąjungos kosmoso ekonomiką, gerinant konkurencingumą, inovacijas, verslumą, įgūdžius ir gebėjimų stiprinimą visose valstybėse narėse ir Sąjungos regionuose, ypatingą dėmesį skiriant MVI ir startuoliams;
35. tačiau PAŽYMI, kad reglamente numatyti pagrindiniai rodikliai turėtų būti geriau apibrėžti, visų pirma kiek tai susiję su konkurencingumu, MVI vaidmeniu ir tam tikrais programavimo elementais, todėl PRIPAŽIŠTA, kad naujoji konceptuali sistema būtų svarbi ES kosmoso programos naudos vertinimo priemonė;

⁶ Dok. 12013/24.

36. PRIPAŽĮSTA, kad nuolatinės į naudotojus orientuotos investicijos į konkurencingas inovacijas ir infrastruktūrą yra esminės siekiant išlaikyti lyderystę kosmoso technologijų srityje ir skatinti sinergiją su programomis ir iniciatyvomis, kuriomis remiamos naujos kosmoso taikmenos pasitelkiant tokias technologijas kaip dirbtinis intelektas, kvantinė technologija, autonominės sistemos ir kibernetinis saugumas;
37. PALANKIAI VERTINA naudojimąsi ES kosmoso programa kaip svertu siekiant toliau pozicionuoti Sąjungą kaip patikimą partnerę kosmoso diplomatijos srityje. Programos pasiekimai, daugiausia užtikrinami programos „Copernicus“ ir sistemų GALILEO, EGNOS komponentais ir SST subkomponentu, yra pasauliniai kriterijai ir yra itin svarbūs plėtojant ir stiprinant partnerystes su trečiosiomis valstybėmis, kurios yra labai svarbios siekiant didinti ES įtaką pasaulyje ir skatinti tarptautinį bendradarbiavimą kosmoso srityje.
-